Міністерство освіти і науки України
Чорноморський Національний Університет імені Петра Могли

Факультет фізичного виховання та спорту
Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації

Крупорушкін Микита Євгенійович

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ АДАПТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ПІДЛІТКІВ З ПРОБЛЕМАМИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕГРАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ

Спеціальність 227 Фізична терапія та ерготерапія

Автореферат дипломної роботи
на здобуття кваліфікації магістра

Миколаїв 2021

Робота виконана на кафедрі медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації факультету фізичного виховання та спорту, в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили, Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник

Кандидат медичних наук, доцент

Данильченко Світлана Іванівна, ЧНУ імені Петра Могили,доцент

Рецензент:

к.б.н. доцент кафедри біології людини та імунології. ХДУ

Шкуропат Анастасія Вікторівна

Захист відбудеться __ лютого 2022р. о 9.00 год. на засіданні екзаменаційної комісії у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (54003, Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10)

З дипломною роботою можна ознайомитися в бібліотеці Чорноморського національного університету імені Петра Могили (54003, Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10).

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Дані медичної та педагогічної статистики демонструють щорічне збільшення числа дітей, що мають негрубі порушення інтелектуальної сфери. Серед них окремо виділяється група вихованців, що мають затримку психічного розвитку. У ролі ведучих ознак їх дизонтогенеза фахівці виділяють незрілість пізнавальної та емоційно-вольової сфер.

Затримка в розвитку, пограничність психофізичного стану дітей із затримкою психічного розвитку (ЗПР) вимагають надання їм такої психолого-педагогічної допомоги, в рамках якої обов'язково повинна бути забезпечена корекція негативних характеристик їх розвитку. Для вирішення цієї проблеми кожна освітня галузь повинна вносити свій посильний внесок в корекцію провідних ознак їх дизонтогенеза. При навчанні та вихованні дітей із затримкою психічного розвитку в рамках всіх освітніх дисциплін повинні створюватися умови для корекції порушень психічної сфери.

Аналогічні освітні умови присутні і в адаптивному фізичному вихованні. В процесі адаптивного фізичного виховання в обов'язковому порядку присутні завдання корекційного характеру. Аналіз науково-методичної літератури показав, що такими найбільш часто є завдання, спрямовані на нівелювання порушень морфофункціональних характеристик організму дітей з із затримкою психічного розвитку, особливостей їх рухової сфери, сформованості фізичних і психічних якостей. На сьогоднішній день практика цієї предметної області для досягнення вищевказаних цільових установок використовує велику кількість фізкультурно-оздоровчих технологій. Серед них виділяються технології музично-рухового виховання, корекційний і розвиваючий ефект яких має велике наукове обґрунтування.

Одним з видів музично-рухових технологій є чірлідінг. На сьогоднішній день чірлідінг є окремою спортивну дисципліну, займатися якою починають вже з раннього віку. Педагоги відзначають високу ступінь його впливу на психофізичну підготовку вихованців, їх рухові, особистісні параметри. Висока популярність цього виду спорту передбачає його використання і в практиці роботи з дітьми, що мають

затримку психічного розвитку. Рухова активність координаційної характеру, музичний супровід, публічність і емоційність показових композицій можуть створити сприятливі передумови для розвитку дітей з із затримкою психічного розвитку і корекції наявних у них відхилень у розвитку.

Однак проблема наукового обґрунтування можливості використання чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей з ЗПР зачіпалася в його предметному полі вкрай рідко. Це обумовлює необхідність проведення спеціального наукового дослідження в даному напрямку і підкреслює його актуальність.

Об'єкт дослідження - процес адаптивного фізичного виховання дітей із затримкою психічного розвитку.

Предмет дослідження - організаційні, методичні та змістовні компоненти використання чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей із затримкою психічного розвитку.

Мета дослідження - розробити і експериментально обґрунтувати методику використання чірділінга в адаптивному фізичному вихованні дітей із затримкою психічного розвитку.

Гіпотеза дослідження - використання чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей із затримкою психічного розвитку буде педагогічно доцільним і ефективним якщо:

- направити педагогічний процес на фізичний і психічний розвиток дітей старшого дошкільного віку, а також корекцію наявних у них відхилень;
- підібрати і використовувати засоби чирлідингу, що забезпечують цілеспрямоване розвиваюче направлення, яке формує і виховний вплив;
- досягнення цільових установок буде засновано на взаємодії цільового, змістовного та організаційно-методичного компонентів педагогічного процесу;
- використовувати поряд з загальноприйнятими методами фізичного виховання, в якості додаткового і значимого, метод узгодження рухів з музикою.

Завдання дослідження:

1. Визначити корекційно-розвивальні можливості чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей із затримкою психічного розвитку.

2. Підібрати і класифікувати засоби чирлідингу, що забезпечують розвиток, корекційний, який формує і виховні ефекти впливу на дітей із затримкою психічного розвитку.

3. Розробити методику використання чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей із затримкою психічного розвитку.

4. Експериментально обґрунтувати ефективність розробленої методики в практиці адаптивного фізичного виховання дітей із затримкою психічного розвитку.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури; аналіз результатів психолого-медико-педагогічної комісії; педагогічні спостереження; психолого-педагогічне тестування морфофункціонального, фізичного і психічного розвитку; медико- біологічні: антропометрія, спірометрія, кистьова динамометрія, функціональна діагностика; педагогічний експеримент; методи математичної статистики.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- актуалізована необхідність використання чирлідингу як засобу, оптимизуючого психофізичний розвиток дітей із затримкою психічного розвитку і забезпечує корекцію наявних у них відхилень;

- розроблена класифікація засобів чирлідингу, що забезпечує розвиваючі, які формують, корекційний і виховний ефекти педагогічного впливу;

- розроблена і обґрунтована методика використання чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей із затримкою психічного розвитку;

- отримані об'єктивні дані, що доводять можливість підвищення морфофункціонального, фізичного і психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку в процесі використання чирлідингу.

Теоретична значимість дослідження полягає в доповненні теорії і методики адаптивного фізичного виховання дітей із затримкою психічного розвитку, в яких:

- поглиблено розуміння необхідності використання чирлідингу в практиці їх психолого-педагогічного супроводу;

- класифіковані засоби чирлідингу за ознакою впливу на окремі характеристики фізичного і психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку;

- описано зміст методики використання чирлідингу в процесі адаптивного фізичного виховання дітей із затримкою психічного розвитку.

Практична значимість дослідження.

Впровадження розробленої методики в практику адаптивного фізичного виховання дітей 6-7 років із затримкою психічного розвитку сприяє підвищенню показників їх морфофункціонального і психофізичного розвитку. Результати дослідження можуть бути використані в практичній роботі педагогів, тренерів масових і спеціалізованих освітніх установ, в практиці підготовки фахівців в області адаптивного фізичного виховання і спорту.

Структура й обсяг роботи. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел (118). Загальний обсяг дипломної роботи складає 82 сторінки, вона містить 11 таблиць, 9 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У вступі розкрито актуальність теми магістерської роботи, наведено зв’язок з науковими програмами, сформульовано мету та завдання, предмет та об’єкт, методи та інформаційну базу дослідження, представлено наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, апробацію результатів дослідження, а також подано структуру роботи.

У першому розділі **«Огляд літературних джерел»** проведено теоретичний аналіз і узагальнення вітчизняної та зарубіжної науково-методичної літератури з проблеми наукового дослідження щодо теоретико-емпіричного обґрунтування можливості і необхідності використання чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей із затримкою психічного розвитку.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** обґрунтовано й описано методи дослідження, відповідно до мети і завдань роботи, використовується аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури; аналіз результатів психолого-медико-педагогічної комісії; педагогічні спостереження; психолого-педагогічне тестування морфофункціонального, фізичного і психічного розвитку; медико- біологічні: антропометрія, спірометрія, кистьова динамометрія,

функціональна діагностика; педагогічний експеримент; методи математичної статистики.

У третьому розділі **«Результати дослідження та їх обговорення»** представлені результати дослідження методика використання чирлідингу в адаптивного фізичного виховання дітей із затримкою психічного розвитку і експериментальне обґрунтування її ефективності.

Для перевірки ефективності розробленої методики провели педагогічний експеримент. У ньому взяли участь вихованці корекційних і загальнорозвиваючих груп у віці 6-7 років. Кількість дітей склало 60 осіб. Діти були розділені на наступні групи: експериментальна група (ЕГ) - діти із затримкою психічного розвитку займалися за запропонованою нами методикою; контрольна група (КГ) - діти із затримкою психічного розвитку, займалися за загальноприйнятою програмою фізичного виховання; контрольна група (НГ) - діти, які не мають відставань у розвитку (нормотіпічние діти), займалися за загальноприйнятою програмою фізичного виховання. Контрольну групу (НГ) сформували з метою порівняння показників вихованців ЕГ і КГ з показниками нормотипічних дітей для виявлення корекційного ефекту розробленої методики.

Аналіз морфо-функціонального розвитку дітей 6-7 років в ході педагогічного експерименту. В ході педагогічного експерименту нас цікавила можливість розробленої методики вирішувати розвиваючі, що формують, корекційні завдання адаптивного фізичного виховання. Про оздоровчий ефект впливу ми судили за параметрами морфофункціонального розвитку дітей, їх антропометричних даних. Результати, отримані в даному напрямку, представлені в Табл. 1.

Їх аналіз свідчить про те, що в цілому розвиток дітей в рамках експериментального року проходило відповідно до вікових закономірностями їх онтогенезу.

Однак в експериментальній групі у випробовуваних по закінченню дослідження видно позитивна динаміка показників: проби Штанге (з 10,27 ± 1,32 с до експерименту до 14,18 ± 0,64 с після експерименту, $p < 0,05$), що характеризує функціональність дихальної системи вихованців; проби навантаження Мартіне (з

2,64±0,24 балів до експерименту до 3,45 ± 0,15 балів після експерименту, p <0,01), що характеризує показники загальної витривалості організму дітей. Це свідчить про розвиток їх серцево-судинної і дихальної систем, а отже, про розвиток загальної витривалості організму дитини і його гіпоксичної стійкості. Однак в контрольній групі у піддослідних цієї динаміки не спостерігається (p> 0,05).

Таблиця 1

Показники морфофункціонального розвитку дітей 6-7 років до і після педагогічного експерименту

Показники Морфо-функціонального розвитку		Групи		
		ЕГ (n=20)	КГ (n=20)	НГ (n=20)
Маса тіла (кг)	до	22,73±2,2	22,56±1,7	22,64±2,6
	Після	25,91±2,9	24,3±2,8	24,6±2,1
	Т-критерій	61	85	67,5
Довжина тіла (см)	до	120,3±2,36	119,6±2,11	120,7±2,65
	Після	124,7±2,9	122,6±2,3	126,7±1,3
	Т-критерій	73	83	94,5
Ортостатична проба (с)	до	26,73±1,57	24,92±1,68	26,67±1,91
	Після	25,91±1,29	24,85±1,67	27,08±1,38
	Т-критерій	64,5	64	77,5
Проба Штанге (с)	до	10,27±1,32	11,85±1,61	15,38±1,24
	Після	14,18±0,64	12,38±1,52	17,12±1,16
	Т-критерій	**44,5***	66,5	81
Навантажувальна проба Мартіне(бал)	до	2,64±0,24	2,85±0,26	3,92±0,07
	Після	3,45±0,15	2,92±0,23	3,46±0,21
	Т-критерій	**27****	84	73,5
ЕГК (см)	до	3,91±0,28	3,69±0,17	3,85±0,24
	Після	4,21±0,25	4,08±0,26	4,46±0,29
	Т-критерій	75	71	61
ЖЄЛ (мл)	до	0,78±0,51	0,81±0,57	1,41±0,11
	Після	0,92±0,26	0,79±0,12	1,53±0,21
	Т-критерій	62	95	74,5
ОГК (см)	до	60,55±2,11	57,85±1,74	62,69±1,71
	Після	64,14±1,31	59,08±1,55	63,46±1,52
	Т-критерій	87,5	91	61,5
Проба Генча (с)	до	14,01±2,61	13,15±2,29	18,15±1,72
	Після	18,82±1,37	11,62±1,99	17,54±1,54
	Т-критерій	75,5	73	68
Кистьова динамометріяліва рука (кг)	до	2,91±0,93	4,23±0,48	7,69±0,97
	Після	8,09±0,33	4,51±0,54	8,27±0,81
	Т-критерій	**21****	70	60
Кистьова динамометріяправа рука (кг)	до	3,82±0,46	4,01±0,53	9,92±0,62
	Після	6,36±1,21	5,27±0,65	10,38±1,63
	Т-критерій	68	88	76

Аналіз показників проби Штанге дозволяє побачити підвищення можливості дітей експериментальної групи до гіпоксичної стійкості, що говорить про зміцнення їх здоров'я. Також аналіз даних таблиці дозволяє побачити і позитивну динаміку в розвитку силових показників лівої кисті у піддослідних експериментальної групи (з 2,91 ± 0,93 кг до експерименту до 8,09 ± 0,33 кг після експерименту, $p < 0,01$). Слід зазначити, що у випробовуваних контрольної корекційної групи і групи норма такої динаміки простежити не вдалося.

Аналіз фізичної підготовленості дітей 6-7 років в ході педагогічного експерименту. В ході реалізації розробленого нами інноваційного педагогічного процесу використання чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей з ЗПР нас цікавила можливість розвитку їх фізичних якостей в даних умовах. З цією метою аналізували ці параметри протягом усього педагогічного експерименту. Позитивна динаміка в розвитку даних фізичних якостей дозволяє судити про гармонійність формування локомоторною сфери вихованців і зробити висновок про те, наскільки ефективний в цьому процесі чірлідінг.

Показники фізичної підготовленості дітей в ході експерименту представлені в Табл. 2. Статистичний аналіз показників фізичної підготовленості дітей експериментальної групи до закінчення дослідження дозволив констатувати їх приріст за такими завданнями: піднімання тулуба з положення лежачи на животі (з 16,64 ± 1,49 разів до експерименту до 20,73 ± 1,14 раз після експерименту, $p < 0,05$); піднімання тулуба з положення лежачи на спині (з 12,45 ± 0,95 разів до експерименту до 17,45 ± 1,66 раз після експерименту, $p < 0,05$); біг 30 метрів (з 9,11 ± 0,54 с до експерименту до 6,76 ± 0,27 с після експерименту, $p < 0,01$); біг 300 метрів (з 159,72 ± 4,38 с до експерименту до 119,97 ± 3,44 с після експерименту, $p < 0,01$).

Аналогічна картина видно і в контрольній групі повноцінно розвиваються дітей. Показники їх фізичної підготовленості не змінилися в ході дослідного періоду. Статистично достовірної різниці не спостерігається ні в одному з розглянутих тестів ($p > 0,05$).

Таблиця 2

Показники фізичної підготовленості дітей 6-7 років до і після педагогічного експерименту

Контрольні завдання		Групи		
		ЕГ (n=20)	КГ (n=20)	НГ (n=20)
Піднімання тулуба із В.П. лежачи на животі (кіл-сть раз за 30 с)	до	16,64±1,49	17,38±1,41	23,54±0,25
	Після	20,73±1,14	19,46±1,55	24,69±2,01
	Т-критерій	**43***	66,5	67
Піднімання тулуба із В.П. лежачи на спині (кіл-сть раз за 30 с)	до	12,45±0,95	13,23±0,93	18,64±0,94
	Після	17,45±1,66	14,54±1,18	20,31±0,87
	Т-критерій	**49***	87	71
Біг 30 м (с)	до	9,11±0,54	7,99±0,56	6,95±0,14
	Після	6,76±0,27	7,97±0,23	6,87±0,19
	Т-критерій	**13****	69,5	97,5
Метання вдалину сильною рукою (м)	до	5,36±0,48	6,45±0,32	8,13±0,33
	Після	7,05±1,31	6,51±0,29	8,28±0,31
	Т-критерій	62,5	67,5	78,5
Стрибок в довжину з місця (см)	до	98,45±2,52	86,69±4,39	116,46±5,14
	Після	102,82±6,19	95,92±5,12	119,62±5,51
	Т-критерій	73	87	62,5
Біг 300 м (с)	до	159,72±4,38	153,58±3,26	117,34±3,87
	Після	119,97±3,44	153,41±3,31	121,17±2,67
	Т-критерій	**12****	99,5	75,5
Нахил вперед із В.П. сидячи (см)	до	5,18±0,13	2,59±1,13	5,54±2,64
	Після	2,55±1,57	2,51±1,34	4,92±2,61
	Т-критерій	61	81	109
Човниковий біг (с)	до	17,26±1,23	15,38±1,04	11,19±0,37
	Після	12,43±1,28	15,92±1,21	11,56±0,47
	Т-критерій	**44***	69,5	79

Аналіз координаційної підготовленості дітей 6-7 років в ході педагогічного експерименту. Вивчення показників координаційної сфери ми виділили в окрему групу, тому що вважаємо їх найбільш значущими при побудові методики. Позитивна динаміка саме цієї групи параметрів створює сприятливі передумови для вирівнювання наявних у дітей відхилень психіки. Отримані дослідні дані представлені в Табл. 3.

Аналіз даних табл. 3 дозволив побачити позитивну динаміку даного процесу. Так до кінця дослідження у вихованців експериментальної групи відбувся приріст в показниках тестів: утримання рівноваги на правій нозі (з 14,91 ± 2,94 с до експерименту до 24,62 ± 2,62 с після експерименту, $p < 0,05$);

Таблиця 3

Показники координаційних здібностей дітей 6-7 років до і після педагогічного експерименту

Контрольні завдання		Групи		
		ЕГ (n=20)	КГ (n=20)	НГ (n=20)
Утримання рівноваги на правій нозі (с)	до	14,91±2,94	22,69±5,18	35,54±2,87
	Після	24,62±2,62	17,85±2,21	34,08±2,95
	Т-критерій	**46,5***	61	88
Утримання рівноваги на лівій нозі (с)	до	20,09±3,36	34,31±2,09	21,85±1,86
	Після	26,09±3,42	30,92±2,01	19,38±1,21
	Т-критерій	69,5	66	82
Узгодження рухів у вертикальній площині (бали)	до	1,91±0,47	1,46±0,21	4,31±0,30
	Після	4,18±0,32	2,31±0,34	4,08±0,32
	Т-критерій	**40****	**52,5***	82,5
Узгодження рухів в сагітальній площині (бали)	до	1,45±0,24	2,01±0,35	4,08±0,26
	Після	4,36±0,24	2,62±0,38	4,38±0,23
	Т-критерій	**30****	91	95
Узгодження рухів в горизонтальній площині (бали)	до	1,82±0,37	1,54±0,42	4,23±0,36
	Після	4,27±0,52	2,31±0,32	4,31±0,16
	Т-критерій	**13****	76,5	65
Теппінг-тест права рука (к-ть ударів за 30 с)	до	35,27±2,53	30,69±2,81	46,46±2,12
	Після	54,09±3,65	33,01±2,34	53,46±2,53
	Т-критерій	**11****	62,5	**14***
Теппінг-тест ліва рука (к-ть ударів за 30 с)	до	42,18±3,31	37,08±2,86	31,82±2,07
	Після	43,18±3,09	42,92±3,24	34,02±2,74
	Т-критерій	69	63	89,5
Виконання стрибка в половину можливої амплітуди (см)	до	-11,44±4,44	-14,54±5,82	-1,62±1,53
	Після	4,45±3,38	-13,85±6,05	-0,54±2,08
	Т-критерій	83,5	69,5	76
Слаломний біг (с)	до	10,01±0,84	10,15±0,36	7,95±0,27
	Після	8,39±0,32	10,19±0,57	9,23±0,41
	Т-критерій	63	71	**39***
проба Озерецького «Кулак-ребро-долонь» (бали)	до	2,64±0,19	2,82±0,26	4,38±0,24
	Після	4,91±1,09	2,86±0,39	4,31±0,24
	Т-критерій	**48,5***	71	66

узгодження рухів у вертикальній площині (з 1,91 ± 0,47 балів до експерименту до 4,18 ± 0,32 балів після експерименту, p <0,01), сагітальній площині (з 1,45 ± 0,24 балів до експерименту до 4,36 ± 0,24 балів після експерименту, p <0,01) і горизонтальній площині з (1,82 ± 0,37 балів до експерименту до 4,27 ± 0,52 балів після експерименту p <0,01) ; теппінг-тест правою рукою (з 35,27 ± 2,53 ударів за 30 с до експерименту до 54,09 ± 3,65 ударів за 30 с після експерименту, p <0,01), що характеризує

психомоторне прояв, обумовлене виконанням локальних дрібномоторних рухів; проба Озерецкого «Кулак-ребро-долоню» (з 2,64 ± 0,19 балів до експерименту до 4,91 ± 1,09 балів після експерименту, p <0,05), як показник прояви дрібномоторну координацію у дітей.

Аналіз показників психічного розвитку дітей 6-7 років в ході педагогічного експерименту. Адаптивне фізичне виховання повинно забезпечувати рішення корекційних завдань. В рамках реалізованого педагогічного процесу воно повинно створювати передумови для вирівнювання у дітей з ЗПР порушень психічної сфери. В ході наших досліджень ми аналізували ці параметри, і отримані дані представлені в таблиці нижче.

У Табл. 4 представлені показники психічного розвитку дітей.

Таблиця 4

Показники психічного розвитку дітей 6-7 років до і після педагогічного експерименту

Контрольні завдання, бал		Групи		
		ЕГ (n=20)	КГ (n=20)	НГ (n=20)
Словесно-логічне мислення (що зайве?)	до	4,27±0,61	4,08±0,23	8,23±0,72
	Після	6,36±0,32	4,77±0,38	8,69±0,27
	Т-критерій	**41****	73,5	64
Наочно-дієве мислення (обведи контур)	до	4,64±0,56	3,77±0,83	7,15±0,49
	Після	7,09±1,16	4,92±0,28	7,85±1,13
	Т-критерій	61,5	97	79,5
Зорова пам'ять (запам'ятай картинки)	до	4,09±0,89	4,08±0,93	8,92±0,86
	Після	6,82±0,42	4,77±0,31	8,54±1,32
	Т-критерій	**35,5***	81	73,5
Слухова пам'ять (запам'ятай цифри)	до	5,07±0,54	4,13±0,68	7,93±0,83
	Після	5,73±0,42	4,92±0,84	7,45±0,43
	Т-критерій	75	66,5	64
Мимовільне запам'ятовування (емоційні картинки)	до	5,09±0,46	4,38±0,77	8,92±0,72
	Після	6,73±0,23	5,08±0,68	9,31±0,57
	Т-критерій	**41,5****	86	84
Обсяг уваги (знайди і викресли)	до	1,82±0,37	1,92±0,67	4,38±0,41
	Після	3,55±0,38	2,38±0,33	4,46±0,74
	Т-критерій	**38,5****	81,5	66
Концентрація уваги (дізнайся фігуру)	до	4,64±0,98	3,69±0,61	7,38±0,61
	Після	7,18±0,61	4,23±0,52	8,08±0,84
	Т-критерій	**44,5***	61,5	100,5
Встановлення закономірностей (мислення)	до	1,64±0,27	1,32±0,26	4,92±0,74
	Після	4,83±0,61	2,46±0,84	4,85±0,11
	Т-критерій	**27,5****	97,5	76

Мовлений розвиток (назви слова)	до	4,45±0,13	3,69±0,28	8,11±0,92
	Після	5,27±0,25	4,23±0,87	8,46±0,93
	Т-критерій	**52,5***	88,5	99
Соціальна позиція дитини	до	3,45±0,86	4,54±0,84	8,92±0,74
	Після	6,64±0,67	3,46±0,89	8,85±0,97
	Т-критерій	**40****	87	70,5

Аналіз даних табл. 4 дозволяє побачити наступну картину. У вихованців експериментальної корекційної групи в ході педагогічного експерименту відбулося поліпшення показників психічного розвитку за наступними показниками прояви: словесно-логічного мислення (з 4,27±0,61 балів до експерименту до 6,36±0,32 балів після експерименту, $p<0,01$); зорової пам'яті (з 4,09 ± 0,89 балів до експерименту до 6,82 ± 0,42 балів після експерименту, $p <0,05$); мимовільного запам'ятовування (з 5,09 ± 0,46 балів до експерименту до 6,73 ± 0,23баллов після експерименту, $p <0,01$); обсягу уваги (з 1,82 ± 0,37 балів до експерименту до 3,55 ± 0,38 балів після експерименту, $p<0,01$); концентрації уваги (з 4,64±0,98 балів до експерименту до 7,18±0,61 балів після експерименту, $p <0,05$);

На основі вищевказаних фактів можна зробити висновок про ефективність методики використання чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей з ЗПР, а також про високий корекційної потенціал цієї музично-рухової технології. В рамках педагогічного дослідження простежувалося рішення задач оздоровчого, формує і корекційного характеру. На заняттях за запропонованою методикою відзначали розвиток психофізичної сфери займаються. Все це може створити сприятливі передумови для нівелювання даного дизонтогенеза «Затримка психічного розвитку» у дітей із затримкою психічного розвитку.

ВИСНОВКИ

1. Корекційно-розвиваючі можливості чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей 6-7 років із затримкою психічного розвитку полягають в: поліпшенні параметрів діяльності кардіореспіраторної системи (параметри ЧСС в рамках занять чирлідингу вище аналогічних даних стандартного фізкультурного заняття, $p<0,05$); вирівнюванні емоційних проявів дітей з ЗПР, що простежується в оптимізації позитивних емоцій в середньому з 55% до 80%; зниженні негативних емоційних

проявів (з 25% до 10%), підтримці бажання дітей лідирувати в групі; можливості розвивати не тільки загальні, а й спеціальні координаційні здібності (здатність до виконання перехресних рухових дій, рухових зв'язок, відтворюваних в умовах складної узгодженості); багатогранності чирлідингу, інтегруючи в собі музичний, спортивно-руховий, естетичний, творчий, соціально-особистісний та речовий компоненти.

2. Кошти чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей 6-7 років із затримкою психічного розвитку класифіковані на наступні групи: розвиваючого впливу (рухові завдання загальної і спеціальної фізичної підготовки, що включають в себе базові положення рук, роботу з помпонами, чир-стрибки, чир-піруети , чир-махи, елементи гімнастики); корекційного впливу: кошти загальною координаційної підготовки, що включає в себе вправи класичної хореографії в поєднанні з базовими положеннями рук чирлідингу; засоби спеціальної координаційної підготовки, яка характеризується виконанням перехресних рухів з використанням помпонів різних кольорів і освоєнням змагальної композиції (танцювальної постановки); формуючого впливу; виховного впливу (засоби, засновані на командних діях: побудова підтримок і пірамід, партнерська взаємодія, синхронність виконання рухових зв'язок).

3. Авторська методика використання чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей 6-7 років із затримкою психічного розвитку представлена сукупністю змістовного, методичного та організаційного компонентів, орієнтована на фізичний і психічний розвиток вихованців, а також корекцію наявних у них відхилень. Специфіку методики становить класифікація засобів чирлідингу: розвиваючого, корекційного, формує і виховного впливу. Значущим в авторською методикою є метод узгодження рухів з музикою.

4. Статистичний аналіз показників морфофункціонального розвитку дітей із затримкою психічного розвитку експериментальної групи до закінчення дослідження дозволив констатувати приріст в наступних тестах: проба Штанге (з 10,27 ± 1,32 с до експерименту до 14,18 ± 0,64 с після експерименту, $p < 0,05$), що характеризує функціональність дихальної системи вихованців; навантажувальна проба Мартіне (з 2,64 ± 0,24 балів до експерименту до 3,45 ± 0,15 балів після експерименту, $p <0,01$),

що характеризує показники загальної витривалості організму дітей; кистьова динамометрія лівої руки (з 2,91 ± 0,93 кг до експерименту до 8,09 ± 0,33 кг після експерименту, p <0,01) як показник прояву сили лівої кисті.

5. Статистичний аналіз показників фізичної підготовленості дітей із затримкою психічного розвитку експериментальної групи до закінчення дослідження дозволив констатувати приріст в наступних тестах: піднімання тулуба з положення лежачи на животі (з 16,64 ± 1,49 разів до експерименту до 20,73 ± 1,14 разів після експерименту, p <0,05); піднімання тулуба з положення лежачи на спині (з 12,45 ± 0,95 разів до експерименту до 17,45 ± 1,66 раз після експерименту, p <0,05); біг 30 метрів (з 9,11 ± 0,54 с до експерименту до 6,76 ± 0,27 с після експерименту, p <0,01); біг 300 метрів (з 159,72 ± 4,38 с до експерименту до 119,97 ± 3,44 с після експерименту, p <0,01); човниковий біг (з 17,26 ± 1,23 с до експерименту до 12,43 ± 1,28 с після експерименту, p <0,05).

До закінчення дослідження показники вихованців експериментальної корекційної групи статистично достовірно наблизилися до аналогічних параметрах повноцінно розвиваються однолітків в семи з восьми тестових завдань (p> 0,05), тоді як в контрольній корекційної групі даної динаміки не відмічено.

6. Статистичний аналіз показників координаційних здібностей дітей із затримкою психічного розвитку експериментальної групи до закінчення дослідження дозволив констатувати приріст в наступних тестах: утримання рівноваги на правій нозі (з 14,91 ± 2,94 с до експерименту до 24,62 ± 2,62 с після експерименту , p <0,05); узгодження рухів у вертикальній площині (з 1,91 ± 0,47 балів до експерименту до 4,18 ± 0,32 балів після експерименту, p <0,01), сагітальній площині (з 1,45 ± 0,24 балів до експерименту до 4,36 ± 0,24 балів після експерименту, p <0,01) і горизонтальній площині з (1,82 ± 0,37 балів до експерименту до 4,27 ± 0,52 балів після експерименту, p <0,01); теппінг-тест правою рукою (з 35,27 ± 2,53 ударів за 30 с до експерименту до 54,09 ± 3,65 ударів за 30 с після експерименту, p <0,01), що характеризує психомоторне прояв, обумовлене виконанням локальних дрібномоторних рухів; проба Озерецького «Кулак-ребро-долоню» (з 2,64 ± 0,19 балів до експерименту до 4,91 ± 1,09 балів після експерименту, p <0,05) як показник прояви дрібномоторної

координації у дітей. У піддослідних експериментальної групи до дослідження майже всі показники в тестах були статистично достовірно нижче аналогічних даних групи норма (p <0,05, p <0,01, p <0,001). Однак після дослідження майже всі показники наблизилися до результатів групи норма - відсутність статистично достовірної різниці відзначено у восьми з десяти тестів (p> 0,05).

7. Статистичний аналіз показників психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку експериментальної групи до закінчення дослідження дозволив констатувати їх приріст в: прояві словесно-логічного мислення (з 4,27 ± 0,61 балів до експерименту до 6,36 ± 0,32 балів після експерименту, p <0,01); прояві зорової пам'яті (з 4,09 ± 0,89 балів до експерименту до 6,82 ± 0,42 балів після експерименту, p <0,05); прояві мимовільного запам'ятовування (з 5,09 ± 0,46 балів до експерименту до 6,73 ± 0,23баллов після експерименту, p <0,01); прояві обсягу уваги (з 1,82 ± 0,37 балів до експерименту до 3,55 ± 0,38 балів після експерименту, p <0,01); прояві концентрації уваги (з 4,64 ± 0,98 балів до експерименту до 7,18 ± 0,61 балів після експерименту, p <0,05); встановленні закономірностей (з 1,64 ± 0,27 балів до експерименту до 4,83 ± 0,61 балів після експерименту, p <0,01); прояві мовного розвитку (з 4,45 ± 0,13 балів до експерименту до 5,27 ± 0,25 балів після експерименту, p <0,01); прояві сформованості соціальної позиції дитини (з 3,45 ± 0,86 балів до експерименту до 6,64 ± 0,67 балів після експерименту, p <0,01). До закінчення дослідження діти з ЗПР експериментальної групи перевершували своїх однолітків контрольної групи в семи з десяти показників психічного розвитку (p <0,05, p <0,01).

АНОТАЦІЇ

П. І. П. Удосконалення процесу адаптивної підготовки підлітків з проблемами психічного розвитку з використанням інтегральних засобів фізичної терапії. – На правах рукопису.

Дипломна робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю фізична терапія та ерготерапія – ЧНУ імені Петра Могили, місто Миколаїв, 2021.

Магістерська робота присвячена питанню дослідження - розробити і експериментально обґрунтувати методику використання чірділінга в адаптивному фізичному вихованні дітей із затримкою психічного розвитку. Актуалізована

необхідність використання чирлідингу як засобу, оптимізуючого психофізичний розвиток дітей із затримкою психічного розвитку і забезпечує корекцію наявних у них відхилень. Розроблена класифікація засобів чирлідингу, що забезпечує розвиваючі, які формують, корекційний і виховний ефекти педагогічного впливу. Розроблена і обґрунтована методика використання чирлідингу в адаптивному фізичному вихованні дітей із затримкою психічного розвитку. Отримані об'єктивні дані, що доводять можливість підвищення морфофункціонального, фізичного і психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку в процесі використання чирлідингу. Поглиблено розуміння необхідності використання чирлідингу в практиці їх психолого-педагогічного супроводу. Класифіковані засоби чирлідингу за ознакою впливу на окремі характеристики фізичного і психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку.

Ключові слова: чірділінг, адаптивне фізичне виховання, діти із затримкою психічного розвитку, морфофункціональні показники.